

Rantakadun ja Pikkulahden historiasta

Kun Raahe 370 vuotta sitten perustettiin, sijoitettiin se Salon markkinapaikan ja matalaksi käyneen sataman pohjoispuolelle, mistä Pietari Brahe oli löytänyt uuden suomalaisen rannikkopurjehdukseen erinomaisesti sopivan paikan. Tähän nykyiselle paikalleen rakentuivat Rantakatu poikkikatuineen ja kortteleineen sekä edustan satama ja laivavarvit. Ajan myötä reitti pohjoiseen Kylmänniemen kautta mataloitui, mutta laivat myös suurenivat ja suuntasivat yhä useammin avomerelle kohti Tukholmaa tai suuriin Itämeren satamiin ja vähitellen yhä kauemmas maailman merille. Kun raahelaistenkin laivojen perään oli ilmestynyt Venäjän lippu ja Suomi saanut autonomisen aseman, muodostivat Pohjalahden rannikkokaupunkien kauppalaivastot vahvan kulttuurisen siteen valistuneeseen Eurooppaan. Etenkin Perämeren kaupungeissa sikisi sukupolvi, joka Pohjalaisessa osakunnassa perusti Lauamtaiseuran ja oli luomassa itsenäiseen Suomeen johtanutta kulttuurista pohjaa.

Raahe oli 150 vuotta sitten Suomen suurin merenkulku ja laivanrakennuskaupunki. Raahen toinen käyntikortti Pekkatorin ohella on tulonäkymä mereltä kohti ”Pakhuusirantaa” ja Rantakatua. Tämä näkymä, joka sukupolvien ajan on nostanut mereltä palaavien ja tulijoiden tunteita, on säilynyt tähän päivään lähes samana. Tämä on ainutkertaista. Muissa kaupungeissa purjelaivakauden satamat ovat rantaviivan muuttuessa hävinneet. Näin oli käydä Raahessakin. Jos kaupungin on paljosta kiittäminen viisasta ja kaukonäköistä johtajaansa Yrjö Reinilää, niin myös tämän merikaupungin sydämen säilymisestä purjelaivasatamana.

Kaupunki on tämän osin ymmärtänyt nimeämällä Museonrantaan johtavan reitin ”Reinilän väyläksi”. Ajatus nyt esillä olevaan Pikkulahti suunnitelmaan sisältyvästä Maafanttiin johtavasta sillasta esitettiin jo Reinilän elinaikana, mutta ei edennyt. Samanlaisia auktoriteetteja ei tänään ole, mutta voi toivoa, että ymmärrys historian ja aitouden merkityksestä riittää säilyttämään kulun purjealuksille Museonrantaan. Jos raahelaiset kuitenkin niin kuin nyt näyttää uskovat tarvitsevansa kaavaehdotuksessa olevan Maafantti yhteyden, pitää nykyiseltä tekniikan Raahelta löytyä kykyä ajanmukaisen avattavan sillan rakentamiseen. Tämä panostus on vähäinen, jos sitä verrataan 80-luvun köyhän Raahen Pikkulahden syventämishankkeeseen.

Muutoin Pikkulahti suunnitelma on hyvä kunhan ei liioilla istutuksilla suljeta Rantakadun julkisivun näkymää merelle päin.

Pekka Salmi pj Vanha Raahe ry